

Оксана Серета

студентка,

Тернопільський національний економічний університет

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ОБЛІКУ МАЛОЦІННИХ ТА ШВИДКОЗНОШУВАНИХ ПРЕДМЕТІВ**

Питання зниження матеріальних витрат, а отже і собівартості продукції, робіт та послуг в обліку та контролю малоцінних та швидкозношуваних предметів як частини товарно-матеріальних цінностей не стоять у центрі уваги керівників підприємств та облікових працівників, тому що їх вартість не є значною. Проте ефективність роботи підприємства можна забезпечити за рахунок економії у витрачанні виробничих ресурсів, до яких відносяться й МШП. Тому набуває актуальності правильне відображення інформації про кількість та вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів, а також контроль за їх раціональним та економним використанням.

Малоцінні та швидкозношувані предмети суттєво відрізняються від інших видів запасів (сировини, матеріалів, палива), обсяги або кількість яких поступово зменшується в результаті їх використання. МШП, в свою чергу, зберігають натурально-речову форму до кінця строку корисного використання та багато разів беруть участь у виробництві, тобто поводять себе як основні засоби, але відрізняються тим, що використовуються протягом періоду не більше одного року або нормального операційного циклу [2].

Особливість обліку МШП полягає у необхідності організації контролю за їх наявністю, збереженням та використанням. Контроль за збереженням малоцінних та швидкозношуваних предметів здійснюється постійним спостереженням за веденням складського господарства і проведенням перевірок, а також інвентаризацій в місцях їх знаходження. Для проведення такого спостереження необхідно створити такі умови зберігання, надходження, наявності та витрачання малоцінних та швидкозношуваних предметів, які забезпечували б найменші витрати, усували б можливість псування та скоєння крадіжок МШП.

Отже, основним критерієм для зарахування окремих матеріальних активів до складу малоцінних та швидкозношуваних предметів є їх нормативний (очікуваний) термін служби (використання). Вартісну ознаку до уваги не беруть. Тобто балансова вартість окремих таких (швидкозношуваних) предметів (спеціальні інструменти, виробниче оснащення тощо) може бути досить високою і навіть істотно перевищувати межу вартості, визначену для основних засобів. Звідси випливає, що для цілей обліку такі матеріальні цінності доцільно іменувати "Оборотні швидкозношувані матеріальні активи". Специфічними особливостями сучасної методики обліку МШП підприємства є: – їх обліковують у складі оборотних активів; – не нараховують знос, а списують їхню вартість повністю на витрати діяльності у місяці, в якому такі предмети відпускають зі складів підприємства його підрозділам для використання із передбачуваною метою; – аналітичний облік малоцінних та швидкозношуваних предметів, які перебувають у підрозділах підприємства, здійснюють тільки у кількісному вираженні; – вважають, що усі відпущені зі складів матеріально відповідальним особам підрозділів підприємства малоцінних та швидкозношуваних предметів перебувають в експлуатації; – нормативними документами з ведення бухгалтерського обліку не визначено порядку обліку малоцінних предметів низької вартості із можливим терміном використання понад один рік, які недоцільно обліковувати у складі необоротних активів підприємства (наприклад, канцелярські лінійки, авторучки, степлери тощо).

Застосування такої методики обліку МШП на підприємствах не забезпечує [1]:

1. Достовірного формування, в окремих звітних періодах, витрат на виробництво, собівартості продукції та фінансових результатів операційної діяльності. вартість виробів не буде віднесено жодної гривні її вартості.

2. Належного виконання контрольної функції бухгалтерського обліку через відсутність взаємозв'язку між натурально-кількісними і вартісними видами обліку МШП, які перебувають в експлуатації. Якщо помилково або ж навіть свідомо бухгалтер не внесе до реєстру аналітичного обліку окремих матеріальних цінностей, то виявити помилку можна лише у процесі спеціальної суцільної перевірки.

3. Достовірного відображення у балансі підприємства інформації про вартість фактично наявного майна (спеціальних інструментів, оснащення, спецодягу, виробничого та господарського інвентарю тощо).

Для цього, в першу чергу, необхідно створити ефективну систему організації обліку МШП. Вважаємо, що для створення дієвої та ефективної системи обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів на підприємстві можливо за допомогою удосконалення їх аналітичного обліку, що дозволить підвищити аналітичність інформаційного забезпечення управління МШП підприємства.

Інформація про наявність і рух малоцінних та швидкозношуваних предметів, що належить підприємству і знаходяться на складі, відображається на рахунку 22 «Малоцінні і швидкозношувані предмети». Проте наявність на підприємстві різних видів МШП, які зберігаються на складах підприємства, обумовлює необхідність деталізації їх синтетичного та аналітичного обліку [2].

Так, для синтетичного обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів підприємства пропонується введення наступних субрахунків до рахунку 22 «Малоцінні і швидкозношувані предмети»:

– 221 «Інструменти та пристрої загального призначення» (на якому буде вестися облік молотків, викруток, гайкових ключів);

– 222 «Спеціальний одяг та взуття» (міститиме інформацію про захисний одяг, фірмовий одяг, взуття, рукавиці);

– 223 «Господарський інвентар» (відобразатиме дані про щітки, відра, лопати, протипожежний інвентар і та ін.);

– 224 «Засоби індивідуального захисту» (дані про вартість респіраторів, протигазів і та ін.);

– 225 «Інші МШП» (надаватиме інформацію про канцелярські прилади, медичні аптечки, столовий посуд і столові речі, інвентар для соціально культурних заходів, спортивний і туристський інвентар, брезент тощо).

Відомо, що між синтетичними й аналітичними рахунками існує нерозривний зв'язок, тобто на аналітичних рахунках відображаються ті ж зміни, що й на синтетичних, але більш докладно. Оскільки на підприємстві складський облік малоцінних та швидкозношуваних предметів ведеться на різних об'єктах, тобто складах, тому аналітичний облік МШП доцільно вести за номерами складів, на яких вони зберігаються, надходять в експлуатацію, а також (у разі потреби) повертаються з експлуатації.

Пропонуємо для формування аналітичних рахунків використовувати чотиризначне кодування, за допомоги якого можна визначити вид малоцінних та швидкозношуваних предметів та номер складу, на якому цей вид малоцінних та швидкозношуваних предметів зберігається. Тобто аналітичний рахунок з обліку МШП матиме наступну побудову:

– перші дві цифри – номер рахунка;

– третя – номер групи МШП;

– остання – номер складу, на якому зберігається відповідний вид МШП.

Таким чином, запропоновані пропозиції щодо порядку формування та використання аналітичних рахунків з обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів сприятимуть [1]:

– підвищенню аналітичності інформаційного забезпечення управління інформації про МШП;

– можливості проведення аналізу наявності залишків МШП на складі;

– поліпшенню облікової роботи;

– посиленню контрольних функцій бухгалтерського обліку;

– забезпеченню достовірності показників діяльності підприємства відносно кількості та вартості запасів підприємства.

Список використаних джерел

1. Макаренко А. П. Шляхи удосконалення організації обліку та аудиту товарно-матеріальних цінностей на підприємстві. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Вип. 2 (11). Полтава: ПДАА. 2015. С. 33—39.

2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів. 8-ме вид., доп. і перероб. Житомир: ПП "Рута", 2009. 912 с.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 № 246 (із змінами та доповненнями) URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z075199>.

4. Пуцентейло П., Гуменюк О. Інформаційне забезпечення аналітичної діяльності в управлінні підприємством. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2019. Випуск 1-2. С. 74-82. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/35727>.